

Lucie Stodolová, Živnostenská společenstva na Chrudimsku 1841-1952.
Ústav historických věd FF Upa, Kulturní dějiny: soudobé dějiny, diplomová práce, 2022.
posudek oponentky

Předkládaná práce se zabývá vybranými živnostenskými společenstvy působícími v soudních okresech Hlinsko a Chrudim v celém období jejich reálné existence. Autorka nejprve shrnula doposud existující, a ne příliš početné, práce zabývající se tímto tématem a velmi rámcově vymezila vlastní zkoumaný okruh. V další kapitole se věnovala starším řemeslnickým organizacím s poměrně velkou pozorností upřenou na manufaktury. Následuje celkem podrobný popis ustanovení živnostenského zákona z roku 1859 s ohledem na základní zkoumané téma, včetně některých spojitostí zakotvujících fenomén živnostenských společenstev v jiných dobových normách. Čtvrtá kapitola se věnuje poměrně podrobně obchodním a živnostenským komorám. Pak už autorka obrací pozornost do zkoumaného regionu, podává popis politického okresu Chrudim včetně jeho rozdělení na soudní okresy Chrudim a Hlinsko, ve kterých působila sledovaná živnostenská společenstva. Jednalo se konkrétně o živnostenské společenstvo obuvníků z Hlinska, pekařů z Hlinska a hostinských a výčepníků z téže lokality. Dále pak o živnostenské společenstvo tkalců z Chrasti, obuvníků z Chrasti a tzv. třetí společenstvo, které mělo sídlo rovněž v Chrasti. Před závěr je vsunuta krátká kapitola popisující živnostenský zákon č. 455/91 Sb. Práce je doplněna obrazovou přílohou.

Ačkoliv odborných textů na dané téma není příliš, autorka svůj text vystavěla především na literatuře a tištěných pramenech. Zatím co partie pojednávající o konkrétní podobě živnostenského řádu jsou nesporně solidně napsané, obecné pasáže o vývoji malovýroby a cechovních souvislostech jsou místy poměrně rozkolísané, až podléhající stylu původního informačního zdroje. Výzkum konkrétní situace vytypovaných živnostenských společenstev je pregnantní v popisu dochovaných archiválií, jejichž obsah je však shrnut někdy až příliš po povrchu klouzajícím způsobem. Naprosto ojediněle se vyskytují konkrétní příklady dění ve společenstvech, případně jejich zásahy do života členů. Právě tak se autorka nevydala na průzkum do žádných dalších možných informačních zdrojů. S ohledem na komplikovanou situaci osobního studia v době vzniku práce se přímo nabízela možnost pátrání v elektronických databázích, kde jsou k dispozici noviny a další dobové tisky, které by mohly informace z archiválií doplnit.

Věcně nebyly pochopeny poznámky o členstvu cechu tkalců, které nebylo „izraelské“, jak uvádí autorka, ale „izraelitské“ (s. 66), tentýž posun významu se objevil i v Závěru. Otázkou

je, proč při jinak poměrně podrobném popisu likvidace a transformace živností po roce 1948 vůbec není zmíněn družstevní sektor, do kterého byla část malovýroby soustředěna. Právě tak je třeba se pozastavit na některými nevhodnými formulacemi (například na s. 16 se píše o nevolnících ve středověkém kontextu, na s. 17 je bez dalšího kontextu uváděno, že „*náboženství bylo respektováno pouze protestantské*“ a tak podobně).

Po technické stránce není zřejmé, proč se autorka uchýlila ke slovnímu vypisování číslovek označujících pořadí panovníků (s. 19: Josefa druhého, a dále podobně). Lze najít opakující se informace, někdy i bezprostředně za sebou. Po stránce stylistické je práce sice místy poměrně lapidární, ale rozhodně ne špatná, gramatických prohrěšků je minimum. V závěrečném soupisu informačních zdrojů jsou adresáře, dobové návody k vedení písemné agendy a podobné zařazeny do literatury, ačkoliv jde o typické tištěné prameny.

Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práci tohoto typu a je možné ji doporučit k obhajobě. Navrhuji hodnocení C.

Ústí nad Orlicí, 30. dubna 2022

doc. PhDr. Marie Macková, Ph.D.